Blogi

Yöpakkasia maailmantaloudessa - Eurooppakin yskii

Kansainvälinen talous, IMF | 20.10.2019 | Olli Rehn

KIRJOITTAJA

Olli Rehn
Johtokunnan
puheenjohtaja

IMF:n vuosikokouksen keskusteluja värittivät erityisesti maailmantalouden heikentynyt vire ja siihen liittyvät huolet. Kasvu on hidastunut laaja-alaisesti ja näkymät ovat epävarmat.

Maailmantaloudessa on hallanvaaraa, kirjoitin vuosi sitten paluumatkalla kansainvälisen valuuttarahaston IMF:n vuosikokouksesta. Nyt on jo aihetta puhua aika ankaristakin yöpakkasista, jotka kurittavat kestävää kasvua ja vaarantavat myönteistä työllisyyskehitystä. Tämä on jo heijastunut hidastavasti Euroopan ja Suomenkin kasvunäkymiin.

Eilen päättyneen IMF:n vuosikokouksen keskusteluja värittivät erityisesti maailmantalouden heikentynyt vire ja siihen liittyvät huolet. Kasvu on hidastunut laaja-alaisesti ja näkymät ovat epävarmat. Taustalla ovat laajentunut kauppasota ja kiristyneet geopoliittiset jännitteet. Ennusteita on korjattu alaspäin ja riskit ovat suuria ja alasuuntaisia.

Kokouksen toinen pääteema oli huoli monenkeskisen kansainvälisen järjestelmän tilasta. IMF:n viesti oli selkeä: maailmantalouden kipukohtiin ja sirpaloitumiseen on vastattava kansainvälisellä yhteistyöllä ja yhteensopivilla politiikkatoimilla. Kauppaan ja teknologiaan liittyvät jännitteet olisi purettava yhdessä ja nopeasti. Kansainvälisten instituutioiden toimintakyky on kaikkien etu. Maailman kauppajärjestön WTO:n uudistaminen on tärkeää. Ilmastonmuutoksen hidastaminen vaatii nykyistä paremmin toimivaa kansainvälistä yhteistyötä.

Valopilkkuina työllisyyskehitys ja palvelusektori

Maailmantalouden harvat valopilkut keskittyvät työllisyyteen ja palveluihin. Ne ovat toistaisesti kannatelleet kotimaista kysyntää monissa maissa. Kehittyneissä talouksissa kasvua tukee myös kevyt rahapolitiikka. IMF:n arvion mukaan rahapolitiikan keventynyt viritys on nostanut tänä

vuonna maailman talouskasvua puolen prosenttiyksikön verran.

IMF:n tuoreen toimitusjohtajan Kristalina Georgievan ensimmäiseen esitykseen IMF:n päättäjille kohdistui paljon mielenkiintoa, koska sen pääviestit kertovat hänen kautensa painopisteistä. Esityksessä oli paljon samaa kuin hänen edeltäjänsä Christine Lagarden painotuksissa: monenkeskisen kansainvälisen yhteistyön rakenteet tulee turvata, maailmantalouden kestokykyä on parannettava, epätasa-arvoa kitkettävä ja ilmastonmuutokseen vastattava. Lisäksi esityksessä painottui selvästi aiempaa enemmän nousevien talouksien kannalta keskeiset teemat.

IMF:n pääekonomisti Gita Gopinath totesi, että maailmantalouden kasvu hidastuu tänä vuonna hitaimmilleen sitten globaalia finanssikriisiä seuranneen ison pudotuksen. IMF:n suositukset korostavat kestävää kasvua tukevaa kansallista talouspolitiikkaa. Rahapolitiikan kevyt viritys on paikallaan taloudellisen aktiviteetin tukemiseksi. Finanssipolitiikan rooli voisi olla suurempi, erityisesti nyt kun matalat korot ovat lisänneet sen liikkumavaraa monissa vaan ei kaikissa maissa. Matalat korot voivat kuitenkin lisätä rahoitusjärjestelmän haavoittuvuuksia, joten aktiiviselle makrovakauspolitiikalle on tarvetta ja makrovakausvälineiden muodostamaa työkalupakkia pitäisi laajentaa. Tätähän Suomessa VM:n ylijohtaja Leena Mörttisen johtama työryhmä pari viikkoa sitten esitti.

Rahoitusvakauden haavoittuvuudet

Tobias Adrianin, IMF:n rahoitusmarkkinaosaston johtajan, esityksen sävy oli niin ikään huolestunut. Rahapolitiikan kevyt viritys, joka on inflaatio- ja kasvulukujen valossa sinänsä perusteltu, voi johtaa rahoitusvakausriskien kasvuun haavoittuvuuksien kasaantuessa ja velkatasojen noustessa. Adrian nosti keskeisimpinä haavoittuvuutena esiin yritysten velkaantumisen kasvun kehittyneissä maissa, kuten Yhdysvalloissa. Huolta aiheuttavat myös institutionaalisten sijoittajien toimien kasvaneet riskit sekä nousevien talouksien riippuvaisuus ulkoisesta rahoituksesta.

Pohjoismaiden ja Baltian maiden puheenvuoron piti Suomen valtiovarainministeri Mika Lintilä, joka korosti puheenvuorossaan kasvavan epävarmuuden aiheuttamaa hallaa maailmantaloudelle ja vaati kauppajännitteiden pikaista purkamista. Lisäksi hänen mukaansa kansainvälistä yhteistyötä tulisi parantaa eikä missään nimessä hylätä. Ilmastonmuutos sai ison painon ministerin puheessa: hän peräänkuulutti aktiivisia, ilmastonmuutoksen vastaisia toimia sekä varautumista ilmastonmuutoksen negatiivisiin vaikutuksiin.

Ilmastonmuutos oli muutoinkin laajasti esillä puheissa, paneeleissa ja seminaareissa sekä käytäväkeskusteluissa. Keskuspankkien yhteistyö kestävän rahoituksen pelisääntöjen määrittämiseksi etenee. Viikonlopun ainoa mielenosoituskin keskittyi ennen muuta ilmastokysymyksiin.

Asiasanat

ilmastonmuutos, IMF, maailmantalous, talouskasvu, työllisyys